

KONKURSY PRACY WYŻŁÓW

§1

Konkursy pracy wyżłów przeprowadza się w dwóch klasach: wielostronnej i wszechstronnej oraz w trzech konkursach cząstkowych (uproszczonych): polnym, wodnym i leśnym.

Psy mogą być zgłaszane do jednej z wymienionych klas lub jednego konkursu cząstkowego w tym samym dniu.

§2

Psy ocenia się pojedynczo w kolejności wylosowanych numerów. Przewodnicy psów zgłoszonych do klasy wszechstronnej oraz leśnego konkursu uproszczonego podczas losowania numerów deklarują sposób pracy psa po farbie: na otoku, oszczekiwacz, oznajmiacz.

§3

Pracę psów ocenia się według podanych w tabeli konkurencji z ustalonymi, niezmiennymi współczynnikami. Psom wyróżnionym przyznaje się dyplomy I, II, III stopnia w zależności od sumy punktów i wysokości uzyskanych ocen, których limity zawierają tabele

§4.

Dyplomy uzyskane w konkursach cząstkowych upoważniają psa do otrzymania wystawowego certyfikatu użytkowości jak podano w poszczególnych regulaminach cząstkowych .

OBJAŚNIENIA I WSKAZÓWKI DO OCENY

1. Wiatr

Wiatr wyżła ocenia się uwzględniając jego siłę, pewność i rodzaj (górnym, dolnym). Miernikiem siły wiatru jest odległość z jakiej pies zdolny jest zwietrzyć zwierzynę. Pewność wiatru - to zdolność odróżnienia bezpośredniego odwiatru zwierzyny od odwiatru pozostawionego przez nią na tropach i śladach, w paprzyskach, kotlinach, a także odwiatru innych zwierząt (również niełownych).

Znamionami pewności wiatru są: szybkie ściąganie w kierunku zwietrzanej zwierzyny, zakończone zdecydowaną stójką albo wystawianie bez ściągania od razu po zwietrzeniu zwierzyny (pointery). Szybkie zdecydowane doprowadzenie do niej (po otrzymaniu odpowiedniego rozkazu), zaznaczanie świeżych tropów czy śladów tylko przez bardzo krótkie ściąganie lub zatrzymanie się na bardzo krótką chwilę. Brak pustych stójek.

Od wyżła wymaga się by podczas okładania pola posługiwał się górnym wiatrem. Dolnym wiatrem powinien pracować na tropach postrzałka.

Przy wystawianiu stopnia za wiatr należy oddzielnie oceniać każdą z jego cech składowych tj. siłę, pewność i rodzaj wiatru, a jeżeli jakość tych cech nie jest na jednakowym poziomie, to ogólny stopień w tej konkurencji nie powinien być wyższy od stopnia za najniższą ocenianą cechę.

Stopień najwyższy „4” może otrzymać tylko taki pies, który podczas pracy w polu:

— szukając zwierzyny posługuje się górnym wiatrem,

- nie robi ani jednej pustej stójki,
- przekładając pole pod wiatr nie spłoszy zwierzyny,
- prawidłowo wystawi ptactwo łowne, w tym co najmniej raz z odległości nie mniejszej niż 10 metrów.

Wyżeł, który robi martwe, puste stójki lub stójki do „ptaszków”, który pracuje przeważnie lub wyłącznie dolnym wiatrem, grzebie się na tropach i śladach zwierzyny albo wietrzy ją przy pomyślnych warunkach ze zbyt małej odległości (poniżej 5-ciu metrów), nie może otrzymać oceny za wiatr wyższej niż „1”.

2. Stójka

Zwierzoną zwierzynę winien wyżeł tak długo, spokojnie i zdecydowanie wystawiać, dopóki nie dojdzie do niego idący spokojnym krokiem przewodnik i ruszy zwierzynę sam lub każe wypchnąć ją psu. Tropy, paprzyska, kotliny i inne ślady wolno psu jedynie zaznaczyć. Sposób wystawiania np. stójki w postawie stojącej, warującej lub w półprzysiadzie są poprawnymi — a rodzaj zależy głównie od rasy psa. Wyżeł, który nie wystawi zwierzyny, nie może otrzymać oceny wyższej niż „0”.

Błędy:

- pusta stójka,
- zbyt krótka stójka,
- martwa stójka,
- stójka do „ptaszków”,
- wypchnięcie zwierzyny bez rozkazu,
- ominięcie i niewystawianie zwierzyny.

3. Ściąganie

Winno być spokojne, ale zdecydowane, stosowne do zachowania się zwierzyny. Dozwolone jest zachęcanie psa do ściągania (mówienie do niego, głaskanie). Psom, które okrążają i przy pomocy stójki zatrzymują przemieszczającą się zwierzynę należy przy ocenie umieścić uwagę: „zatrzymywanie zwierzyny”. Jest to pożądana, bardzo rzadka cecha.

Błędy:

- ewidentny brak ściągania,
- ściąganie nie dość płynne (np. doskakiwanie),
- wypchnięcie zwierzyny bez rozkazu.

4. Sposób szukania

Wyżeł powinien przekładać pole przed przewodnikiem, w zależności od rasy galopem lub klusem posługując się górnym wiatrem. Powinien chodzić na szerokość około 100 metrów w prawo i w lewo od przewodnika, z pasją, systematycznie i wytrwale, posuwając się zakosami pod wiatr. W przypadku okładania pola z wiatrem, winien on pracować po stronie zawietrznej.

Nie stanowi błędu, gdy pies okłada pole szerzej, jeżeli w widoczny sposób współpracuje z przewodnikiem. Praca i kierunki zwrotów psa winny być uzależnione od kierunku wiatru i warunków terenowych. W przypadku przeszukiwania upraw długich, a wąskich, przy poprzecznym do pola kierunku wiatru, wyżeł nie powinien wchodzić w uprawę, ale posuwać się po linii prostej wzdłuż uprawy po stronie zawietrznej. Jeżeli szerokość uprawy jest większa niż 40 metrów, to po dojeździe do jej końca pies powinien wejść w uprawę i posuwać się jej środkiem w kierunku

powrotnym. Przy przeszukiwaniu upraw długich, wąskich i wietrze wiejącym wzdłuż uprawy, wyżeł powinien przekładać pole pod wiatr nie wychodząc z uprawy.

Błędy:

- przeszukiwanie terenu, przy pracy pod wiatr, za plecami przewodnika,
- chaotyczne przekładanie terenu,
- praca pod wiatr po linii prostej,
- okładanie zbyt blisko przewodnika - wolne i wąskie,
- szukanie bez posługiwania się wiatrem.

5. Styl pracy

Pod pojęciem styl pracy rozumie się jakość wykonywanych przez psa czynności i sposobu zachowywania się.

Na styl pracy składają się: elegancja i harmonijność wszystkich ruchów psa, sposób przynoszenia zwierzyny oraz charakterystyczne dla danej rasy chody, trzymanie głowy podczas przekładania terenu i sposób wystawiania zwierzyny. Np. za stylowe przyniesienie i oddanie zwierzyny uważa się: wyważony chwyt niesionej zwierzyny, siad przed przewodnikiem bez ociągania się na odległość wyciągniętej ręki i oddanie aportu na rozkaz, bez skłonności do upuszczania go lub opornego oddawania.

Na szczególnie wysoką ocenę, zasługuje styl pracy psa, który aportuje zestrzelonego ptaka na rozkaz tak w suchym polu jak i z wody.

Przykłady stylu pracy charakterystycznego dla danej rasy wyźłów:

Pointer - powinien podczas szukania wyciągniętym galopem szeroko okładać pole. Poruszać się z wysoko uniesioną głową, chwycić odwiatr zwierzyny górnym wiatrem. Do stójki winien przechodzić z pełnego galopu, bez ściągania. Winna ona być twarda w postawie stojącej z wyprężonym na wysokości grzbietu ogonem, niekiedy z nieco uniesioną przednią łapą.

Setter irlandzki – chodzi pełnym galopem, głowę trzyma na wysokości linii grzbietu. Zwierzyńę wystawia głównie w postawie stojącej, poruszając przy tym lekko ogonem ruchem wachlującym.

Setter szkocki - ma wolniejsze chody. Podczas przekładania terenu posługuje się zarówno wiatrem górnym jak i tzw. półwiatrem a nawet wiatrem dolnym. Zwierzyńę wystawia równie często w postawie stojącej, ale także w półprzysiadzie i w pozycji leżącej.

Wyżeł niemiecki krótkowłosey - pracuje górnym wiatrem. Przekładając pole chodzi dość szeroko i szybko, wysoko trzymając głowę. Zwiertzoną zwierzynę zaznacza ściąganiem. Stójkę ma zdecydowaną, dość twardą, najczęściej w postawie stojącej, z wyprężonym, nieruchomym ogonem i niekiedy z nieco uniesioną przednią łapą.

Wyżeł weimarski - jego pracę cechuje systematyczność i wytrwałość. Umiarkowany temperament powoduje, że pracuje on wolniejszym tempem i bliżej przewodnika.

Mały munsterlander - jego pracę cechuje płytkie lecz szerokie przekładanie pola w sposób bardzo dokładny i systematyczny niezależnie od trudności warunków terenowych.

Spaniel bretoński – pracuje galopem posługując się górnym wiatrem. Chodzi z wysoko noszoną głową. Pole okłada szeroko i dość głęboko. Stójkę ma twardą i zdecydowaną, przeważnie w pozycji stojącej.

6. Samodzielność w pracy psa

Wyraża się jego umiejętnościami dostosowania wykonywanych czynności do warunków terenowych i atmosferycznych oraz innych okoliczności (np. zachowania się zwierzyny) w takim stopniu, że nie zachodzi potrzeba wydawania rozkazów przez przewodnika. Wysoko oceniany jest pies, któremu podczas pracy nie potrzeba wydawać innych rozkazów jak „na przód” przy doprowadzaniu do zwierzyny, „aport” po strzale, „siad” przy odbieraniu zwierzyny.

7. Respektowanie zwierzyny

Przez respektowanie zwierzyny przez psa należy rozumieć jego pewne sposoby zachowań:

- spokojne prowadzenie wzrokiem za uchodzącą zwierzyną,
- pozostawanie na miejscu po zerwaniu się ptactwa lub pomknięciu innej zwierzyny, np. zająca,
- niepodejmowanie tropów zwodzących (tzn. ciepłych tropów zająca, lisa, sarny itp.), a jedynie krótkie ich zaznaczenie.

Jeśli pies pogoni za zwierzyną, lecz na rozkaz przewodnika zaprzestanie jej ścigania, to w konkurencji „respektowanie zwierzyny” nie może otrzymać oceny wyższej niż „2”.

8. Zachowanie się przed i po strzale

Pies winien pozostać w stójce do momentu wydania rozkazu przez przewodnika. W celu sprawdzenia zachowania się psa po strzale należy podczas pracy w polu oddać przynajmniej 2 strzały:

- jeden w powietrze po zerwaniu się ptactwa łownego lub po pomknięciu innej zwierzyny,
- drugi, koniecznie skuteczny, do wypchniętego ptaka łownego (jeżeli zezwalają na to organizatorzy).

Po strzale do zwierzyny, bez względu na wynik, pies powinien zachować się spokojnie. Przyniesienie ubitej lub postrzelonej zwierzyny powinno nastąpić dopiero po otrzymaniu odpowiedniego rozkazu od przewodnika. Jednak samodzielne przyniesienie zwierzyny (bez rozkazu) nie należy uważać za duży błąd, lecz usterkę obniżającą ocenę o „1” stopień. Pies, który po nieskutecznym strzale nie czeka na rozkaz przewodnika i goni zwierzynę, nie może otrzymać oceny wyższej niż „0”. Jeśli zrywa stójkę lub przed strzałem goni zrywające się ptactwo lub pomykającą zwierzynę, również otrzymuje ocenę „0”.

9. Przynoszenie strzelonej zwierzyny

Każdy pies musi mieć możliwość przyniesienia (aportu) strzelonej przy nim zwierzyny. Sposób przyniesienia sędzia może ocenić w każdej sytuacji, w której pies znajdzie i przyniesie zwierzynę. Odszukaną zwierzynę pies powinien poprawnie przynieść i oddać przewodnikowi. Przez poprawne przyniesienie i oddanie zwierzyny rozumie się: chętnie podniesienie i prawidłowe uchwycenie, powrót do przewodnika najkrótszą drogą, samodzielny (bez rozkazu) siad przed przewodnikiem i oddanie zwierzyny na rozkaz. Pies, który oddaje zwierzynę w pozycji stojącej, w konkurencji „przynoszenie strzelonej zwierzyny” nie może otrzymać oceny wyższej niż „2”.

10. Posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem

Posłuszeństwo polega na natychmiastowym wykonaniu otrzymanego rozkazu (głosem, gwizdkiem lub znakiem ręki). Współpraca z przewodnikiem polega na utrzymywaniu stałego kontaktu wzrokowego i słuchowego, umożliwiających wykonywanie rozkazów.

11. Włóczka ptaka

Pod włóczkę wybiera się teren z niską roślinnością np. łąki z niezbyt wysoką trawą, pastwisko, pole seradeli czy koniczyny, ściernisko. Nie wolno robić włóczki na podorywce.

Włóczkę ciągnie się z wiatrem na odcinku około 150 metrów, wykonując jedno załamanie pod kątem rozwartym. Odstęp pomiędzy poszczególnymi włóczkami powinien wynosić co najmniej 80 metrów. Do włóczki należy użyć kuropatwy lub bażanta. Początek zaznacza się wyrwanymi piórkami ptaka i nawilżeniem tego miejsca. Sędzia lub asystent po przeciągnięciu włóczki i pozostawieniu ptaka (bez sznurka służącego do ciągnięcia) winien oddalić się na taką odległość i w takie miejsce, by pies nie mógł go ani zauważyć ani zwietrzyć. Pies nie może widzieć zakładania włóczki. Przewodnik na sygnał sędziów podprowadza psa na otoku na początek włóczki, zaznajamia go z odwiatrem zwierzyny — w tym celu ma prawo prowadzić psa na otoku przez początkowe 20 metrów zostawionego śladu. Następnie spuszczać psa z otoku ma prawo do jednorazowego wydania mu rozkazu do szukania i jednego rozkazu do przyniesienia zwierzyny. Każdy następny rozkaz powoduje obniżenie oceny o „1” stopień. Pies powinien wypracować włóczkę zasadniczo dolnym wiatrem, przy czym może iść obok śladu nawet w odległości paru metrów, podjąć znaną zwierzynę i wróciwszy z nią najkrótszą drogą do oczekującego na niego na początku włóczki przewodnika oddać mu ją poprawnie (patrz wskazówki przynoszenia strzelonej zwierzyny).

Odnalezienie zwierzyny przy minięciu go pod wiatr, zgubienie tropu z samodzielnym odszukaniem go nie stanowią błędów.

Jeżeli pies nie trzyma się ścieżki (włóczki), lecz posługując się górnym wiatrem i szybko zwierzynę odszuka (w ciągu 6 minut), prawidłowo przyniesie i poprawnie odda przewodnikowi powinien otrzymać ocenę „4”.

Jeśli za pierwszym razem nie znajdzie lub nie przyniesie ptaka, wolno mu pracę powtórzyć. Na konkursie regionalnym jeszcze dwa razy, a na krajowym i międzynarodowym jeden raz. Przy powtarzaniu włóczki, nawet jeśli pies wykona zadanie bezbłędnie, może otrzymać: przy jednym powtórzeniu ocenę „3”, gdy zmieści się w czasie do 6 minut, ocenę „2”, gdy zmieści się w czasie do 8 minut, ocenę „1”, gdy zmieści się w czasie 10 minut.

Wyżeł, który znajdzie zwierzynę w wyniku swobodnego szukania, mimo poprawnego jej przyniesienia i oddania, nie może otrzymać oceny wyższej niż „3”, gdy zmieści się w czasie do 6 minut. Dalsze obniżanie ocen, jak wyżej. Na wykonanie tej konkurencji przeznaczają się maksymalnie 10 minut czasu.

12. Włóczka królika lub zajęcy w polu

Do tej konkurencji mogą być użyte zajęcy lub możliwie wyrównanej wielkości domowe króliki. Dla każdego psa należy przeznaczyć oddzielne zwierzę, które może być wykorzystane w konkurencji „odszukiwanie zagubionej zwierzyny”. Długość włóczki królika w polu winna wynosić także ok. 150 metrów. Na jej wykonanie przeznaczają się maksymalnie 10 minut czasu. Pozostałe zasady i objaśnienia jak w konkurencji „włóczka ptaka”.

13. Odszukiwanie zagubionej zwierzyny

Konkurencję przeprowadza się na terenie upraw rolnych uniemożliwiających odszukanie zwierzyny na oko. Do pracy każdego psa przeznacza się powierzchnię około 50 x 50 metrów, na której sędziowie zostawiają, w sposób niewidoczny dla psa i przewodnika, jedną sztukę ptaka łownego lub zająca, a następnie na polecenie sędziego z odległości 50 metrów od wyznaczonej powierzchni przewodnik posyła psa tylko z rozkazem szukania (bez rozkazu przyniesienia). Gdy przewodnik wyda rozkaz przyniesienia ptaka lub zająca, ocena na konkursach regionalnych obniżana jest o „1” stopień, natomiast na konkursach krajowych i międzynarodowych nie może być wyższa niż „1”.

Przewodnikowi wolno zachęcać psa do pracy i wskazywać mu kierunek szukania bez podchodzenia do wyznaczonej powierzchni. Pies musi zagubioną zwierzynę odnaleźć, podjąć, przynieść do przewodnika i na jego rozkaz oddać mu ją. Pracę pies musi wykonać w czasie nie dłuższym niż 8 minut.

Osobno ocenia się wypracowanie ptaka i osobno królika (zająca). Gdy w konkursie udział bierze mała ilość psów, konkurencje te można wykonać i zaliczyć podczas pracy psa w suchym polu. Odszukiwanie zwierzyny powinno odbywać się pod wiatr.

14. Bobrowanie bez kaczki

Do bobrowania należy wybrać taki teren, by w miejscach porośniętych szuwarem pies nie musiał pływać, a między szuwarami znajdowały się przestrzenie głębszej wody, zmuszające go do pływania. Dla każdego psa powinna być przeznaczona odpowiednia przestrzeń umożliwiająca wykonanie pracy w czasie około 5- 10 minut (równy limit czasowy dla wszystkich psów).

Pies na rozkaz przewodnika powinien wyznaczoną przez sędziego przestrzeń przebobrować chętnie i systematycznie, zarówno na dostateczną szerokość jak i długość. Ciche zachęcanie psa do pracy, jak również wskazywanie mu kierunku bobrowania nie stanowią błędów. Nie jest również błędem opuszczenie przez psa szuwarów przed upływem limitu czasowego, pod warunkiem, że samodzielnie lub na polecenie przewodnika natychmiast powróci do bobrowania. Błędem jest kilkakrotne wychodzenie psa z szuwarów połączone z potrzebą ustawicznego zachęcania go do powrotu.

Samowolne opuszczenie szuwarów przed upływem limitowanego czasu i niepodjęcie ponownego bobrowania na polecenie przewodnika — nie może być ocenione wyżej niż „0”.

15. Bobrowanie za dziką nietłną kaczka

Do bobrowania należy wybrać teren, w którym woda w szuwarach nie zmusza psa do pływania, ale umożliwia pływanie kaczki. Na terenie tym ocenia się kolejno startujące wszystkie psy. Przed rozpoczęciem bobrowania sędzia wypuszcza z brzegu szuwaru dziką nietłną kaczka. Miejsce wypuszczenia kaczki winno być zaznaczone piórami, a pies powyższych czynności nie może widzieć. Po upływie co najmniej dwóch minut przewodnik na polecenie sędziego naprowadza psa na miejsce wypuszczenia kaczki. Pies powinien wejść do szuwarów i bobrować za kaczka goniąc ją przez szuwary lub otwartą wodę milczkiem lub głosem. Na wykonanie tej konkurencji przeznacza się około 10 minut. Przy ocenie należy brać pod uwagę posługiwanie się wiatrem, pasję i wytrwałość. Ocenę „4” może otrzymać pies, który bobruje śladem kaczki z pasją i wytrwale bez opuszczania szuwarów.

Pies, który nie trzyma w szuwarach śladu kaczki i nie płynie za kaczka widoczną na otwartej wodzie, samodzielnie zaniecha bobrowania i sam lub na rozkaz przewodnika nie podejmie dalszej pracy — nie może otrzymać oceny wyższej niż „0”.

Dojście i przyniesienie kaczki należy dodatkowo zaliczyć jako wykonanie konkurencji „przynoszenie kaczki z szuwarów”. Nieprzyniesienie przez psa kaczki nie należy traktować jako błąd.

16. Przynoszenie kaczki z szuwarów

Ubitą kaczką rzuca się jak najdalej do szuwarów rosnących na niezbyt głębokiej wodzie. Czynności tej pies nie może widzieć, a może widzieć przewodnik. Na sygnał sędziego przewodnik wysyła psa po aport.

W tej konkurencji dopuszcza się kierowanie przez przewodnika pracą psa, głosem, gwizdkiem lub ręką. W razie potrzeby przewodnik może rzuceniem kamyczka wskazać psu kierunek poszukiwania. Każdy rzut obniża jednak końcową oceną o „1” stopień.

Pies, który powróci z szuwarów bez kaczki może być posłany po nią jeszcze dwukrotnie. Każdorazowo obniża się ostateczną oceną o „1” stopień.

Psa należy puszczać w miarę możliwości pod wiatr. Pracujący prawidłowo pies powinien odszukać kaczkę, przynieść, na rozkaz oddać ją przewodnikowi. Otrząsanie się psa z wody, bez wypuszczenia z kufy kaczki, nie należy traktować jako błędu (patrz wskazówki „przynoszenie strzelonej zwierzyny”).

Jeśli po wyjściu z szuwarów położy kaczkę i poprawi oraz bez rozkazu podejmie i przyniesie, otrzymuje „3”, gdy pozostawi, nie może otrzymać oceny wyższej niż „1”.

Dla każdego psa należy przeznaczyć świeżą kaczkę, której używa się również w konkurencji „przynoszenie kaczki z głębokiej wody”. Maksymalny czas trwania konkurencji 8 minut.

17. Przynoszenie ubitej kaczki z głębokiej wody

Podczas oddawanego w powietrze strzału rzuca się ubitą kaczką na niezarośnięte szuwarami lustro głębokiej wody, na odległość około 20 metrów. W tym czasie pies powinien spokojnie siedzieć lub warować w odległości około 2-5 metrów na brzegu i obserwować lot rzucanej kaczki.

Na rozkaz przewodnika winien wejść do wody, jak najszybciej dopłynąć do kaczki, podjąć ją, najkrótszą drogą powrócić i poprawnie oddać ją (patrz wskazówki „przynoszenie strzelonej zwierzyny”). Gdy pies skoczy po kaczkę bez rozkazu przed oddanym strzałem, otrzymuje notę „3”. Otrząsania się z wody nie traktujemy jako błędu.

Jeżeli pies nie przyniesie kaczki, przewodnik może mu dać dalsze rozkazy, z tym, że każdy kolejny rozkaz obniża ocenę o „1” stopień. Jeżeli pies po wyjściu na brzeg położy kaczkę, poprawi chwyt, bez rozkazu podniesie ją i odda, maksymalnie może otrzymać „3”, jeżeli kaczkę pozostawi na brzegu, może otrzymać notę nie wyższą niż „1”, ale gdy po otrzymaniu rozkazu aport wykona go, przysługuje mu ocena „2”.

18. Praca po sfarbowanym tropie

W konkurencji tej biorą udział psy zgłoszone do klasy wszechstronnej i konkursu uproszczonego leśnego. Długość sfarbowanego tropu wynosi, licząc w linii prostej, około 400 metrów. Na przebiegu ścieżki obowiązują dwa załamania (pod kątem nie mniejszym niż 135°) oraz dwa łoża. Pierwsze łoże winno się znajdować w odległości około 150 metrów, a drugie około 350 metrów od zestrzału. Zakłada się je odsłaniając ściółkę do gleby mineralnej na powierzchni około 0,25 m². Oznakowanie ścieżki nie może być widoczne dla przewodnika, natomiast czytelne dla oceniających konkurencję sędziów. Na założenie każdej ścieżki przeznaczona jest 0,25 l farby zwierzyny płowej lub krwi bydlęcej albo owczej „uszlachetnionej” zanurzonymi w niej przez minimum 24 godziny świeżymi narogami zwierzyny płowej. Miejsce zestrzału i łoża winny być obficie skropione farbą. Na początku ścieżki

winy znajdować się złom kierunkowy oraz tabliczka zawierająca informację o dokładnym czasie założenia ścieżki. Czas leżenia farby nie powinien być krótszy niż 2, a dłuższy niż 6 godzin. Warunki terenowe poszczególnych ścieżek powinny być zbliżone. Na końcu sztucznego tropu kładzie się świeżo ubitą sztukę zwierzyny, której narogami uszlachetniono farbę. Otwory po patroszeniu należy zaszyć. Sędziowie i osoby przenoszące zwierza, po położeniu go na końcu ścieżki, winny oddalić się w kierunku będącym przedłużeniem trasy, a następnie ukryć się tak, by pies nie mógł ich ani zauważyć, ani zwietrzyć.

Sędziowie wskazują przewodnikowi miejsce zestrzału, na które naprowadza on swego psa. Pracując dolnym wiatrem powinien posuwać się niezbyt szybko, trzymając się sfarbowanej ścieżki. Jego zadaniem jest doprowadzenie przewodnika od miejsca zestrzału do wyłożonego zwierza. Przewodnikowi nie wolno oglądać się na oznakowania ścieżki pod rygiorem obniżenia oceny o „1” stopień przy pierwszym upomnieniu i otrzymaniu oceny „0” przy drugim obejrzeniu się. Przewodnikowi nie wolno bez zezwolenia sędziów ściągać i na nowo naprowadzać psa na trop. Pies może samodzielnie się poprawiać, co nie powoduje obniżenia oceny. Jeżeli tropiący pies zboczy z wytyczonej ścieżki tak daleko, że według uznania sędziów nie będzie w stanie sam się skorygować, albo gdy zagraża to naruszeniem sąsiedniej ścieżki, powinien być na polecenie sędziów odwołany i ponownie doprowadzony do miejsca, w którym zgubił farbę. Korygować pracę psa można 3 razy, obniżając każdorazowo ocenę o „1” stopień. Do oceny pracy na otoku przyjmuje się całość jego poczynań od zestrzału do wyłożonego zwierza. Wyżeł, który bez interwencji sędziów dochodzi według niniejszych wskazówek do martwej sztuki otrzymuje ocenę „4”. Niepożądane jest zbyt szybkie prowadzenie, które utrudnia sędziom kontrolę pracy psa i może powodować gubienie tropu. Z tego też powodu pies idący klusem po farbie, nawet wówczas gdy prowadzi po tropie bezbłędnie, nie może otrzymać oceny wyższej niż „3”. Wyżeł pracujący po farbie górnym wiatrem, po prawidłowym doprowadzeniu do wyłożonego zwierza powinien otrzymać ocenę „4”.

Sędzia ukryty w pobliżu wyłożonej tuszy ocenia zachowanie się psa przy zwierzu. Nie można uznawać za błędy: wachania, lizania czy nawet szarpania zwierza. Natomiast dyskwalifikacji z konkursu podlegają psy narzynające czy zakopujące zwierza (narzynacze i grabarze).

Konkurencje dodatkowe

a) praca z oznajmianiem

Podczas losowania kolejności pracy psów, przewodnik winien zgłosić psa jako oznajmiacza informując sędziów o sposobie oznajmiania przez psa faktu znalezienia zwierza.

Za prawidłowe oznajmianie można przyjąć następujący sposób wykonania pracy: puszczonego od drugiego łoża luzem pies dochodzi samodzielnie do wyłożonej sztuki, następnie po chwilowym pobycie przy niej wraca do przewodnika i w sposób podany uprzednio oznajmia mu fakt odnalezienia zwierza i wreszcie na wydany rozkaz doprowadza go do niego.

Na wykonanie tej konkurencji przeznaczona jest maksymalnie 8 minut, licząc czas od chwili puszczenia go luzem do powrotu do przewodnika. Do drugiego łoża pies pracuje na otoku, tam uwolniony, pracuje dalej luzem. Ukryty na końcu ścieżki sędzia po oddaleniu się psa od zwierza na odległość około 50 metrów, sygnalizuje trąbką lub w inny umówiony sposób fakt dojścia psa do wyłożonej tuszy. Jeżeli sędzia lub asystent obserwujący wyłożonego zwierza uzna, że sygnał może wpłynąć negatywnie na pracę psa winien wstrzymać się z informacją o obecności psa przy tuszy do nadejścia do końca ścieżki sędziego oceniającego pracę psa po farbie i wtedy przekazać mu ją bezpośrednio.

Jeżeli pies nie wykona zadania za pierwszym razem, a był przy zwierzu, to sędziowie zaliczają mu pracę na otoku, przy czym ocena nie może być wyższa niż „3”. Wyżeł, który po upływie 10 minut od wypuszczenia go do oznajmiania nie powróci do przewodnika otrzymuje ocenę „0”.

b) praca z oszczekiwaniami

Również ten rodzaj pracy zgłasza przewodnik podczas losowania kolejności pracy. Za prawidłowe wykonanie oszczekiwania można przyjąć następujący sposób wykonania pracy: puszczonego od drugiego łoża luzem pies dochodzi samodzielnie do zwierzyny i pozostając w bliskiej od niej odległości wytrwale, rytmicznie, najwyżej z krótkimi przerwami, daje głos aż do nadejścia przewodnika. Przewodnik oraz sędziowie pozostają przy drugim łożu i czekają na rozpoczęcie oszczekiwania, które powinno nastąpić po maksymalnie 4 minutach od chwili uwolnienia psa. Po około 4 minutach oszczekiwania zwierza przez psa, wspólnie udają się w jego kierunku. Jeżeli pies po upływie 4 minut pobytu przy odszukanej zwierzynie nie da głosu, sędziowie zaliczają mu pracę na otoku, która pomimo bezbłędnego wykonania nie może być oceniona wyżej niż „3”.

19. Warowanie

Konkurencję tą przeprowadza się w lesie. Przewodnik wydając rozkaz „waruj” oddala się od psa na odległość co najmniej 100 metrów i ukrywa tak, by nie być dla niego widocznym. Po upływie 2 minut oddaje strzał, a po następnych 2 minutach drugi. Po odczekaniu jeszcze jednej minuty wraca do psa. Podczas nieobecności przewodnika pies powinien pozostać w pozycji „waruj” lub „siad” i spokojnie czekać na jego powrót. Pies, który po odejściu przewodnika albo po jego strzałach zmieni pozycję, siadając lub wstając, ale nie ruszy się z miejsca, otrzymuje ocenę nie wyższą niż „3”, jeśli przy tym zaczyna skomleć — nie wyższą jak „2”. Oddalenie się psa na odległość do 10 metrów ocenia się stopniem „1”, a ponad 10 metrów „0”.

20. Włóczka królika lub zająca w lesie

Do wykonania włóczki używa się zające lub wyrosnięte, możliwie wyrównanej wielkości domowe króliki. Dla każdego psa należy przeznaczyć oddzielne zwierze. Włóczkę sporządza się w lesie z niezbyt gęstym podszytem na długości około 150 metrów. Na trasie musi znajdować się (poprowadzone pod kątem nie mniejszym od 135°) jedno załamanie, a warunki terenowe winny być w miarę możliwości podobne dla wszystkich ocenianych psów. Odstępy między poszczególnymi włóczkami powinny wynosić około 100 metrów. Początek zaznacza się turzycą ciągniętej sztuki. Zakładający musi cały czas zwracać uwagę by ciągnięty zając (królik) nie tracił kontaktu z podłożem. Na końcu włóczki zająca (królika) odczepia się i pozostawia tak, by nie zasłaniały go drzewa lub krzewy. Sporządzający włóczkę ukrywa się tak, by pies nie mógł go zobaczyć ani zwierzyć.

Przewodnikowi wolno przez pierwsze 20 metrów trasy prowadzić psa na otoku, przy czym wolno mu zachęcać psa do pracy. Po zwolnieniu z otoku wolno wydać tylko jeden rozkaz i należy wrócić na miejsce zestrzału. Pies powinien trzymać się tropu i wypracować włóczkę dolnym wiatrem. Decydującym jest czas przyniesienia włóczki (patrz włóczka ptaka w klasie wielostronnej).

Pies nie musi przy tym iść po samym tropie, ale w zależności od siły i kierunku wiejącego wiatru, może iść w pewnej odległości od niego. Wymaga się natychmiastowego podniesienia zwierza, powrócenia do przewodnika najkrótszą drogą, siadu przed nim i prawidłowego oddania aportu na wydany rozkaz.

Krótkie położenie aportu dla poprawienia chwytu, nie powoduje obniżenia oceny.

Jeżeli wyżeł wróci do przewodnika bez zająca (królika), może być jeszcze dwukrotnie naprowadzany na początek włóczki. Przy kolejnym naprowadzeniu wolno przewodnikowi wydać tylko jedno polecenie tropienia i aportu, a ocenę końcową psa obniża się każdorazowo o „1” stopień. Czas pracy psa, począwszy od pierwszego naprowadzenia, nie może przekroczyć 10 minut. Czasy obowiązujące, jak w klasie wielostronnej. Pies, który zakopuje lub narzyna zwierzynę podlega dyskwalifikacji.

21. Włóczka drapieżnika łownego

Obowiązują zasady jak przy włóczce zająca (królika) w lesie (czasy jak włóczka ptaka w klasie wielostronnej).

22. Buszowanie

Konkurencję należy przeprowadzać w lesie z niezbyt gęstym podszytem lub w kulturze leśnej umożliwiającej utrzymanie kontaktu wzrokowego psa z przewodnikiem.

Pies powinien przez co najmniej 8 minut, poruszając się galopem lub klusem, chętnie i systematycznie przeszukiwać teren nie tracąc przy tym kontaktu wzrokowego ze swym przewodnikiem. Znaną zwierzynę winien wystawić, a na polecenie przewodnika dociągnąć i ruszyć ją. Pomimo, że podczas tej konkurencji nie strzela się do zwierzyny, to przewodnik - na polecenie sędziego - powinien oddać 1 strzał w powietrze.

Błędy:

- niechętna praca,
- brak współpracy z przewodnikiem,
- gonienie zwierzyny,
- niespokojne zachowanie się po strzale.

23. Prowadzenie psa na otoku podczas podchodu i podchód

Konkurencję należy przeprowadzać w lesie, w pobliżu prostego odcinka drogi (duktu) o długości ok. 50 metrów. W pierwszej fazie konkurencji przewodnik prowadzi psa na otoku w leśnej drągowinie. Pies powinien iść spokojnie przy lewej nodze przewodnika. Podczas mijania drzew z prawej strony w bezpośredniej ich bliskości, pies powinien mijać pień z tej samej strony co przewodnik. Po wyjściu na drogę (dukt) przewodnik odpina psu otok. W dalszej części konkurencji pies idzie luźno przy lewej nodze przewodnika wzdłuż drogi, przy czym przewodnik porusza się z bronią w rękę, na sposób podobny do podchodzenia zwierza do strzału. Po przejściu ok. 20 m daje psu znak ręką (nie można używać głosu lub gwizdka) do warowania. Pies musi w pozycji „waruj” pozostać na drodze, a przewodnik idzie dalej następne ok. 20 m, po czym daje znak psu ręką (nie można używać głosu lub gwizdka), przywołując psa do nogi kontynuując dalej marsz z psem. Po kolejnych 10 m ponownie waruje psa sygnałem (jak poprzednio), oddalając się jeszcze na kolejne ok. 20 m i ukrywa w lesie. Po minucie powraca do psa i wraz z psem powraca do punktu wyjścia. Każda niesubordynacja psa i niewykonanie rozkazów przewodnika powoduje obniżenie oceny o „1” stopień. Wydanie polecenia psu głosem lub gwizdkiem powoduje obniżenie oceny o „2” stopnie.

24. Wyparowywanie

Miejszem wyparowywania winna być gęstwina (zagajnik, zarośla, remiza z gęstym podszytem) o powierzchni co najmniej 150 x 150 m. Każdy pies powinien pracować w innym miejscu. Czas pracy do 8 minut. Pies może być wysłany do wyparowywania ze stanowiska przewodnika lub z miejsca

oddalonego od niego o około 50 metrów. Znalezionej zwierzyny pies nie powinien wystawiać, ale wypchnąć ją w kierunku stanowiska przewodnika.

Krótkie pogonienie zwierzyny poza miot i powrót do niego jak również opuszczenie na krótko wyparowywanych zarośli i natychmiastowe podjęcie pracy na polecenie przewodnika nie należy traktować jako błędów.

Pies, który nie słucha rozkazów i goni zwierzynę, nie może otrzymać oceny wyższej niż „1”. Jeżeli pies nie zostanie odwołany w ciągu 10 minut, otrzymuje ocenę „0”.

Przeszukanie przez psa 100% areалу kwalifikuje psa do oceny „4”. Ocenę „4” otrzymuje również pies, który w prawidłowy sposób wypchnie zwierzynę, mimo że nie przeszukał jeszcze całego wyznaczonego obszaru. Przy przeszukaniu tylko 25% obszaru, ocena nie może być wyższa niż „0”.

25. Posłuszeństwo podczas buszowania i wyparowywania

Podczas buszowania i wyparowywania pies powinien natychmiast wykonywać rozkazy przewodnika. Pies, który po zakończeniu pracy, nie wróci do przewodnika w ciągu 10 minut i nie da się wziąć na otok, otrzymuje ocenę „0”.

26. Zachowanie się na stanowisku

Konkurencję przeprowadza się z psami grupy przewodników rozstawionych na wzór myśliwych obstawiających miot, na dukcie leśnym w odległości około 50 metrów jeden od drugiego. Psy winny przy przewodnikach warować lub pozostawać w pozycji „siad” na smyczy bądź luzem. Przez kompleks leśny, wzdłuż duktu, w odległości około 50 metrów od przewodników przechodzi hałasując i stukając w drzewa naganka. Początek i zakończenie pędzenia należy odtrąbić. W czasie pędzenia, każdy z przewodników musi oddać w powietrze minimum 2 strzały. Pies przez cały czas powinien zachować spokój pozostając w pozycji warującej lub siedzącej bez dodatkowych rozkazów przewodnika. Psy wykonujące tę konkurencję na smyczy nie mogą otrzymać oceny wyższej niż „3”. Dodatkowe rozkazy obniżają ocenę o „1” stopień. Zmiana pozycji przez psa obniża również ocenę o „1” stopień. Psy, które stanowisko opuszczają, ustawicznie szarpią smyczą, wyją, skomlą lub szczekają otrzymują ocenę „0”.

KLASA WYŻŁÓW WIELOSTRONNYCH

Konkurencje		Współ- czynnik	Limity		
			Suma punktów		
			220	190	165
			Dyplomy		
			I°	II°	III°
		Oceny			
1.	Wiatr	6	3	3	2
2.	Stójka	5	3	3	2
3.	Ściąganie	3	2	-	-
4.	Sposób szukania	4	3	2	-
5.	Styl pracy	3	2	2	-
6.	Samodzielność w pracy	3	2	-	-
7.	Respektowanie zwierzyny	4	2	2	-
8.	Zachowanie się przed strzałem i po strzale	4	2	2	-
9.	Przynoszenie strzelonej zwierzyny	4	2	2	-
10.	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny ptaka	3	2	2	-
11.	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny zająca	3	2	2	-
12.	Posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem	3	2	-	-
13.	Włóczka ptaka łownego	4	3	2	-
14.	Włóczka królika lub zająca	4	3	2	-
15.	Bobrowanie bez kaczki	5	3	2	-
16.	Bobrowanie za dziką nielotną kaczką	4	2	2	-

17.	Przynoszenie kaczki z szuwarów	4	2	2	-
18.	Przynoszenie ubitej kaczki z głębokiej wody	3	3	2	-
	Razem	69			

Najwyższa liczba punktów do zdobycia $69 \times 4 = 276$

KLASA WYŻŁÓW WSZECHSTRONNYCH

Konkurencje		Współczynnik	Limity		
			Suma punktów		
			316	277	237
			Dyplomy		
			I°	II°	III°
			Oceny		
1.	Wiatr	6	3	3	2
2.	Stójka	5	3	3	2
3.	Ściąganie	3	2	-	-
4.	Sposób szukania	4	3	2	-
5.	Styl pracy	3	2	2	-
6.	Samodzielność w pracy	3	2	-	-
7.	Respektowanie zwierzyny	4	2	2	-
8.	Zachowanie się przed strzałem i po strzale	4	2	2	-
9.	Przynoszenie strzelonej zwierzyny	4	2	2	-
10.	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny ptaka	3	2	2	-
11.	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny (zająca, królika)	3	2	2	-
12.	Posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem	4	3	2	-
13.	Włóczka ptaka łownego	3	2	2	-
14.	Bobrowanie bez kaczki	5	3	2	-
15.	Bobrowanie za dziką nietotną kaczką	4	2	2	-
16.	Przynoszenie kaczki z szuwarów	4	2	2	-

17.	Przynoszenie ubitej kaczki z głębokiej wody	3	3	2	-
18.	Praca na sfarbowanym tropie:				
	a) na otoku	6	3	2	-
	b) z oznajmianiem	4	-	-	-
	c) z oszczekiwaniem	4	-	-	-
19.	Warowanie	3	3	2	-
20.	Włóczka królika lub zająca	4	3	2	-
21.	Włóczka drapieżnika	5	3	2	-
22.	Buszowanie	3	2	-	-
23.	Prowadzenie na otoku podczas podchodu i podchód	2	-	-	-
24.	Wyparowywanie	3	2	-	-
25.	Posłuszeństwo podczas buszowania i wyparowywania	3	2	-	-
26.	Zachowanie się na stanowisku	5	3	2	-
	Razem	99			

Najwyższa liczba punktów do zdobycia, bez konkurencji dodatkowych: $99 \times 4 = 396$

- dodatkowo: $4 \times 4 = 16$

